

PREGĂTIREA INTELLECTUALĂ A FUNCȚIONARILOR INSTITUȚIILOR DE CREDIT ROMÂNEȘTI DIN TRANSILVANIA PÂNĂ LA 1918

Vasile DOBRESCU , University of Targu- Mures, Romania

Abstract

The present article investigates a relatively marginalized subject in the literature concerning the development of the Romanian credit system in the Austro-Hungarian Empire. The author has based his endeavour on researching the statistical situation of the higher bank functionaries (executive directors or their substitutes in the local branches) from the “Yearbook of the Romanian Banks” of 1913, before the First World War influenced the activity of the credit institutions. Though incomplete the references regarding the higher education of these representatives of the Romanian banks leadership reveals the preponderance within the executive managers of individuals that have juridical studies (57) followed by clerics (31) and only after managers that graduated learning institution specialized in economic training (commercial colleges or higher economic schools) (22). Still, investigating the curricula of the juridical schools in the Austro – Hungarian Monarchy, the author was able to point out that various courses in commercial and financial law, statistics and accounting were offered thus enabling the future graduates to occupy position in the governing bodies of the financial institutions. More so, the constant preoccupation for designing courses for qualification for their functionaries and editing practical and technical books for the banking system, organizing conferences on diversifying credit operations have supplied the lack of training and experience of the bank functionaries. Thus the quality of the banking management that ensure the evolution of the Romanian credit institutions till the First World War can be explained.

Creșterea spectaculoasă a instituțiilor de credit românești (bănci comerciale și cooperative de credit) la sfârșitul secolului XIX până la primul război mondial, de la 75 de instituții bancare, în anul 1898, la 168 de bănci comerciale și 104 reuniuni și asociații de credit cooperatist, în anul 1914, a determinat, în mod evident, sporirea numărului de funcționari, cu atât mai mult, cu cât, în această scurtă perioadă, instituțiile financiare mari sau mijlocii își vor diversifica și amplifica operațiunile de creditare.¹ Astfel, pentru anii 1898/1899 erau consemnați 260 de funcționari, peste cinci ani, 424,

---

¹ „Anuarul băncilor române” pe anul 1901, II. Sibiu, 1901, p.7; Nicolae Petra-Petrescu, *Societăți financiare la români din Ungaria, Chișinău 1918*, p.10; Nicolae N. Petra, *Băncile românești din Ardeal și Banat*, Sibiu, 1936, p.27-72; Vasile Dobrescu, *Sistemul de credit românesc din Transilvania 1872-1918*, Ed. Universității „Petru Maior”, Târgu

iar în 1910, numărul lor se ridică la 702 funcționari.² Înaintea declanșării primului război mondial, din datele statistice oferite de „Anuarul băncilor române” pentru anul 1913, la cele 152 de bănci comerciale care-și publicaseră bilanțurile activa un personal de 927 angajați (889 funcționari cu diverse atribuții plus 38 de servitori).³ Nu era exagerată, în epocă, aprecierea lui Nicolae Petra Petrescu (unul din cei mai vechi funcționari români de bancă, publicist pe probleme de istorie și cultură economică bancară), care aprecia că în anul 1918, la toate instituțiile de credit național (bănci comerciale și cooperative de credit), în ciuda urmărilor negative ale războiului asupra resurselor umane, numărul funcționarilor s-ar fi ridicat la peste 1000 de persoane.⁴

Dacă în sistemul de credit românesc, cantitativ, exista o corelație între numărul băncilor și numărul personalului angajat de către acestea, din punctul de vedere al calității profesionale a funcționarilor în sensul pregătirii lor intelectuale în instituții de profil comercial de grad mediu sau superior se ridicau o serie de semne de întrebare.

Literatură istorică dedicată tematicii pregătirii intelectuale a elitelor din monarhia austro-ungară⁵ a scos în evidență, pe lângă eforturile notabile ale elitei românești de a-și spori gradul de instrucție și cultură, urmare și a creșterii posibilităților sale materiale, păstrarea unor atitudini și mentalități relativ conservatoare, care se supuneau unor anumite tradiții familiale sau oglindeau aspirații spre profesii ce presupuneau contacte reduse cu instituțiile statului. Astfel, se constată că, marea majoritate a elitei românești și-a orientat pregătirea intelectuală spre instituții teologice, juridice sau spre cele cu profil pedagogic, îndeosebi de învățători. Informațiile statistice preluate de la instituțiile universitare sau de la cele de grad mediu, destul de relative, ne relevă faptul că un număr, încă, restrâns de tineri români au frecventat cursurile ce ofereau pregătire în domeniul tehnic, agronomic sau comercial, în condițiile în care procesul de modernizare pe care îl traversa și societatea transilvăneană impunea, cu stringență, un număr din ce în ce mai mare de cadre cu asemenea calificări. Spre exemplu, cursurile Academiei Comerciale Orientale din Budapesta au fost urmate de numai 31 de români, iar cele ale Academiei Comerciale din Cluj de către 39 de studenți în perioada 1872-1918⁶, cu toate că oferta de specialiști a băncilor românești era, teoretic, foarte mare și tentantă prin prisma retribuțiilor oferite de către acestea. Este însă adevărat că numărul absolvenților români la instituțiile academice comerciale a sporit, în cele două decenii ale secolului

---

Mureș, 1999, p.25-30; Lucian Dronca, *Băncile românești din Transilvania în perioada dualismului austro-ungar (1867-1918)*, Presa Universitară clujană, 2003, p.65-163.

² Mihai Dreciu, *Date pentru un repertor al funcționarilor români de bancă din Transilvania epocii moderne*, în „*Studii istorice. Omagiu profesorului Camil Mureșanu*”, Ed. Presa Universitară clujană, Cluj-Napoca, 1998. p.315-319.

³ „*Anuarul băncilor române*”, XVI, Sibiu, 1914, p.2-173.

⁴ Nicolae Petra-Petrescu, *Idem*, p.10.

⁵ Dintre autori și lucrurile din domeniu amintim selectiv; Stelian Mândruț, *Învățământul universitar juridic și agronomic din Transilvania în epoca dualismului austro-ungar*, în „*Anuarul Institutului de Istorie*, Cluj, XXXII, 1993, p.169-187; Viorel Faur, Ioan Feisz, *Studenți români la Academia de Drept din Oradea, (1850-1918)*, în „*Crișana*” XVIII, Oradea, 1987, p.129-181; Cornel Sigmirean, *Istoria formării intelectualității românești din Transilvania și Banat în epoca modernă*, Presa Universitară clujană, Cluj-Napoca, 2000.

⁶ Cornel Sigmirean, *Idem*, p.145-146.

XX, în comparație cu situația din perioada anterioară. În ansamblu, specialiștii constată sporul numeric deosebit de mare al studenților români la universitățile din Ungaria istorică între anii 1867 până la 1914, precum și diversificarea sau reorientarea opțiunilor acestora spre profesiile solicitate de mediul socio-economic pe fondul îmbunătățirii sensibile a condițiilor materiale pe care le înregistrase societatea românească din Transilvania, relevată prin creșterea numărului membrilor clasei sale mijlocii. Astfel, de la un număr de 94 de studenți români, care urmau cursurile universitare, în anul 1867/1868, se ajunge, peste 6 decenii, la 714 de absolvenți înregistrați în anul universitar 1913/1914⁷. Lor, li se adaugă studenții și cursanții din Institutele și Seminarile teologice și cei de la școlile pedagogice românești din Transilvania apreciat la un contingent de 11.000 de absolvenți pentru întreaga epocă dualistă cu urmări pozitive pentru dezvoltarea numerică, dar și calitativ intelectuală și profesională a elitelor românilor.

Oricum creșterea numărului românilor pregătiți în instituțiile de învățământ mediu și mai ales în cele academice și universitare reflectă faptul că elitele românilor au conștientizat faptul că emanciparea economică dar și națională se poate realiza prin creșterea gradului de cultură. În consecință, grupurile elitare ale intelectualității și ale cercurilor economice din mediile urbane (comercianți și întreprinzători industriali) sau din mediul rural, (proprietarii mari și mijlocii sau chiar țărănimii înstprite) își orientează, tot mai insistent, fiii spre studiile menite să le asigure o pregătire profesională cât mai înaltă, și prin aceasta, să le permită ascensiunea socială și materială în rândurile clasei mijlocii sau a celei burgheze, în formare și afirmare. Există, astfel, o strânsă legătură între progresul economic înregistrat de românii transilvăneni în perioada dualistă și fenomenul expansiunii numărului de cadre pregătite în mediile de învățământ mediu și superior, cuantificat în creșterea numerică dar și calitativă a pregătirii intelectuale a elitelor românești.⁸

Datele oferite de „Compasele financiar-bancare” și apoi de „Anuarele băncilor române” cuprind, doar parțial, consemnării referitoare la profesia funcționarilor de bancă și, în consecință, o imagine aproximativă asupra pregătirii lor intelectuale. Aprecierile globale din literatura istorică și economică constată că funcționarii de bancă chiar și membrii conducerilor băncilor românești (ai Comitetelor de Direcțiune), în marea lor majoritate, sunt preoți și avocați, uneori învățători și, în mai mică măsură, specialiști, absolvenți ai instituțiilor de grad mediu sau superior de profil comercial. O parte dintre specialiștii în profil economic absolvenți ai Academiiilor comerciale din Cluj, Budapesta, Viena, Graz sau Anvers (Belgia) au fost admiși ca funcționari în băncile românești, unii dintre ei, remarcându-se prin contribuții deosebite în planul managementului financiar sau chiar prin lucrări de specialitate, impunându-se, în scurt timp, printre înalți funcționari de bancă. Astfel, Ion.I. Lapedatu și Vasile C. Osvadă, absolvenți ai Academiiilor comerciale din

⁷ Cornel Sigmirean, *Idem*, p.161-162.

⁸ Vasile Dobrescu, *Elita românească în lumea satului transilvan 1867-1918*, Ed. Universității „Petru Maior”, Târgu Mureș, 1996, p.21-30.

Budapesta, respectiv, Viena, vor ocupa funcțiile de directori executivi la băncile „Ardeleana” (Orăștie) și „Agricola” (Hunedoara), ambii fiind, în același timp, deosebit de activi în procesul de reformă al băncilor românești sau în organizarea uniunii bancare „Solidaritatea”, precum și în promovarea și concretizarea ideilor cooperatiste.

Studierea datelor statistice oferite de „Anuarul băncilor române”, pentru anul 1913, ne relevă existența, la nivelul celor 152 de bănci comerciale înregistrate a unui număr de 203 de înalți funcționari în calitatea de directori executivi, conducători sau directorii și delegați de filiale și agenturi bancare. Însă sursele referitoare la situația lor profesională, și în consecință, cele care ne oferă indiciile pregătirii lor intelectuale sunt concretizate numai pentru 105 funcționari, ceilalți în număr de 98, având doar precizate funcțiile care le ocupă, în structura fiecărei bănci.

Investigațiile efectuate în lucrările referitoare ce privesc pregătirea intelectuală de nivel superior a elitelor românilor ardeleni și parțial, în anurile unor instituții școlare de nivel mediu, ne-au adus date suplimentare în această privință care augmentează tabloul funcționarilor cu pregătire intelectuală certă.⁹ Astfel, situația funcționarilor cu pregătire intelectuală superioară și medie s-a îmbunătățit cu încă 42 de poziții, fapt ce ne permite să realizăm o evaluare mai aproape de realitate. În urma acestei reevaluări (care e posibil să se schimbe pe măsura extinderii investigațiilor) 147 de înalți funcționari (directori locuitori sau cu atribuții similare acestora (73,14%) cu pregătire intelectuală sau cu o profesie precizată, și, doar 54 de funcționari (26,36%) despre care, deocamdată, nu aveam încă date referitoare la calitatea profesiei sau a nivelului lor de instrucție și educație școlară.

Majoritatea profesiilor înalților funcționari executivi sunt din aria pregătirii juridice, 57 avocați, (27,36%) și teologiei, clerici (protopopi și preoți), în număr de 31 (15,42%); din sfera economiei comerciale și financiare, cu studii medii și superioare, 22 (10,95%). La mare distanță, din punct de vedere numeric și procentul, situându-se notarii, cu studii de administrație și drept 8, (în procent de 3,98%) și cadrele didactice, (învățători și profesori) (4,48%). Aceștia, li se adaugă, surprinzător, pentru exercitarea unor funcții de conducere în domeniul bancar, 4 medici (1,99%) și 4 funcționari cu studii de inginerie (1,9%), din care 2 cu studii neterminate. (vezi Anexa)

Prezența, predominantă, a absolvenților Facultăților de Drept și Științe Politice în cele mai înalte funcții bancare (director executivi, juriconsulți, contabili) a fost determinată, pe de o parte, de numărul lor mare, la nivelul elitelor intelectuale românești, pe de altă parte, această situație era justificată de pregătirea profesională diversificată, complementară, din timpul anilor de studiu, deoarece curricula de învățământ universitar juridic cuprindea numeroase cursuri, de profil economic. Astfel, la facultățile de drept se predau, pe lângă materiile ce vizau domeniile de profil de drept civil, penal, administrativ, dreptul roman și cursuri, care aveau tangență cu activitățile

---

⁹ „Anuarul băncilor române” XVI, Sibiu, 1914, p.2-173.

comercial-financiar, precum: cele de drept financiar, drept comercial, de statistică, economie generală, economie națională și finanțe, discipline, ce figurau și ca domenii în care se puteau obține doctoratul în științe juridice.

Nominalizarea clericilor (preoți și protopopi) în rândul directorilor executivi sau al funcționarilor de bancă subalterni (contabili sau casieri), de regulă, la instituțiile bancare de capacitate financiară mică sau mijlocie, se datora în principal implicării acestora, în mod activ și uneori decisiv la constituirea băncilor respective, figurând printre membrii fondatori, fie, mai ales, datorită prestigiului moral pe care îl aveau în cadrul comunităților în care își desfășurau activitatea și nu arare ori stării lor materiale apreciabile. De asemenea, implicarea lor în activitățile bancare era susținută, parțial și de pregătirea intelectuală la seminariile sau institutele teologice de grad superior sau mediu, unde, viitorii clerici parcurgeau materii ce îi apropiau, sau familiarizau cu problemele ce țineau de calculele matematice și de cele de contabilitate generală. Institutele teologice de la Sibiu și Blaj aveau în curricula școlară cursuri speciale de contabilitate practică, de cunoștințe economice generale, cu precădere de economie agrară, iar după 1912 și un curs special de cooperatie pentru mediul rural.¹⁰

Un loc aparte îl ocupau în pregătirea funcționarilor școlile comerciale de grad mediu, care aveau planuri de învățământ cu un conținut predominant economic ce cuprindea cunoștințe de contabilitate, de matematică economică corespondență comercială, birotică, de drept comercial, îndeosebi de drept cambial.¹¹ Absolvenții acestor instituții de învățământ, erau astfel pregătiți corespunzător pentru ocuparea posturilor de funcționari. Nu întâmplător, un contingent însemnat de funcționari a fost recrutat de către băncile românești, îndeosebi de la Școala comercială confesională ortodoxă de la Brașov sau de la școlile comerciale de stat, instituții care se bucurau de un real prestigiu, datorită calității cadrelor lor cu studii superioare la academiile comerciale din Imperiu, capabile să instruiască, în mod excepțional, cursanții dar și să conceapă manuale școlare de profil economic, unele dintre ele reprezentând contribuții originale în domeniu. Contingentele de absolvenți oferite pieței de muncă de către școlile comerciale se regăsesc la nivelul funcțiilor de directori, contabili, secretari, sau casieri de bancă ca dovadă a calităților lor profesionale, ce le-a asigurat angajarea și ascensiunea în cadrul instituțiilor bancare românești de prestigiu. Unii dintre foștii absolvenți ai Școlii Comerciale din Brașov vor dovedi reale calități publicistice, remarcându-se în literatura de specialitate prin contribuții însemnate precum: Ioan Lepădatu (care a absolvit și Academia Orientală de Comerț din Budapesta), sau Constantin Popp, ambii, cunoscuți ca analiștii ai sistemului bancar românesc, redactorii ai „Revistei economice”, periodic românesc bilunar și apoi, lunar, de profil financiar-bancar, între anii 1906-1908, respectiv, 1908-1917; Constantin Popp

¹⁰ Vasile Dobrescu, „Astra” în *Viața social-economică a românilor din Transilvania 1861-1918*, în Marisia, VIII, Târgu Mureș, 1978, p.175-200; „Transilvania” XL III, n 1-2, 1912, p.135-147 și n 3-4, n 237-266.

¹¹ „Anuarul Școlii Superioare Comerciale greco-orientale din Brașov 1897-1898”, I, Brașov, 1898, p.11-21.

îndeplinind și funcția de redactor al „Anuarului băncilor române” în perioada 1901-1919. De asemenea, Vasile Babi, funcționar la banca „Bihoreana” din Oradea se va număra printre protagoniștii inițiativei de constituire a unei asociații sau uniuni a funcționarilor români de bancă și va edita, pentru scurtă vreme, chiar un „Calendar portativ al funcționarilor de bancă” cu articole și studii destinate perfecționării lor profesionale.¹²

Nu toate băncile românești au reușit să angajeze însă funcționari cu studii de specialitate sau cu o pregătire intelectuală ce presupune cunoașterea, cel puțin parțială a domeniului comercial-financiar, îndeosebi, băncile mai mici cu resurse economice insuficiente pentru a retribui, corespunzător, un personal calificat. Pe de altă parte, unele conduceri de bancă, se bazau în alegerea funcționarilor pe prestigiul moral și pe onestitatea unor intelectuali (preoți, învățători, absolvenți de gimnazii de cultură generală) care s-au familiarizaseră, prin activitatea practică cu problemele primare de tehnică bancară mai ales, că în sprijinul activității lor, după 1900, specialiștii în domeniul financiar-bancar, editau periodic materiale de contabilitate practică, tabele de calcul al dobânzilor la depozitele de depuneri sau pentru creditele solicitate de debitori. Astfel, activitatea de autodidactii pe probleme financiar-bancară a constituit pentru o parte a funcționarilor români de bancă o caracteristică semnificativă, care nu a rămas numai la libera alegere a acestora. Conducerile băncilor române, îndeosebi directorii executivi, s-au preocupat, în permanență, pentru asigurarea calității profesionale a funcționarilor din subordine. Procesul de reformă al băncilor românești declanșat la sfârșitul secolului XIX, care a presupus corelarea politicilor financiare uniformizarea procedeele de tehnică bancară și diversificărilor operațiunilor financiare, a inclus și aspectele ameliorării pregătirii de specialitate a funcționarilor de bancă. S-au proiectat, astfel, conferințe de specialitate și s-au conceput studii și chiar lucrări de specialitate de nivel mediu cu noțiuni și propuneri de contabilitate practică, dar și cu informații de stringentă actualitate pentru efectuarea serviciilor financiar-bancare în condițiile amplificării volumul operațiunilor de creditare și al introducerii unor noi tipuri și forme de împrumuturi bancare.¹³

Din anul 1901, Conferința directorilor de bancă a propus relatarea unui „Curs practic de contabilitate”¹⁴ și apoi chiar organizarea școlarizării funcționarilor de bancă fără studii de specialitate la un curs special pe care trebuia, să-l pregătească Școala superioară comercială de la Brașov. Conducerea acesteia la sesizarea Direcțiunii băncilor române va întocmi un proiect de curricula școlară ce prevedea studierea unor materii de contabilitate comercială și financiară, de merceologie, drept comercial, corespondență comercială etc., care, ar fi solicitat surse financiare

---

¹² Mihai Dreciu, *Orădeanul Vasile Babi – redactor al „Calendarului portativ al funcționarilor de bancă română (1909,1910)”* în „Crișana”, XVIII, Oradea, 1988, p.441-446.

¹³ Lucian Dronca, *Idem*, p.423-462.

¹⁴ *Ibidem*, p.437.

apreciate la 12500 de coroane anual sume, propuse a fi achitate de conducerea băncilor românești.¹⁵ Din lipsa resurselor financiare, dar și din alte motive, proiectul a fost amânat sine die. Informarea și pregătirea funcționarilor de bancă rămânând a se realiza prin studierea articolelor din „Revista economică” sau a lucrărilor de specialitate publicate, începând din anul 1904, în colecția „Biblioteca băncilor”.¹⁶

În această perioadă, apreciată ca o fază de pionierat în structurarea și evoluția sistemului bancar românesc, în afara pregătirii profesionale de specialitate, pregătirea generală intelectuală la care se adăugau inițiativa, onestitatea, prestigiul moral, conștiinciozitatea, interesul pentru pregătirea personală continuă, dar și calitatea implicării în desfășurarea activității financiar-bancare a fiecărei instituții financiare, erau socotite calități, suficiente pentru promovarea și menținerea în posturi a funcționarilor de bancă. I. Lapedatu, în memoriile sale,¹⁷ referindu-se la epoca de extensie și avânt a sistemului bancar românesc, remarcă cu o anume nostalgie, că, în condițiile manifestării curentului liberal, ce presupunea neintervenția unor constrângeri externe din partea statului, prezența unor intelectuali fără pregătire de specialitate, în calitate de funcționari ai instituțiilor bancare, nu reprezenta un fenomen de excepție și un handicap ce putea afecta buna desfășurare a operațiunilor financiare, pe fondul exercitării unui control riguros și sistematic asupra activității acestora de către conducerile băncilor și de către un grup de experți specialiști pregătiți în domeniu.

Problematica pregătirii funcționarilor de bancă fără studii de specialitate, precum și a perfecționării specialiștilor cu studii comerciale sau juridice se regăsește, în permanență pe agenda activităților Direcțiunii uniunii băncilor românești „Solidaritatea”, fie ca obiectiv separat, fie corelată cu proiectia constituirii unei asociații profesionale a funcționarilor din băncile românești. Inițiativa constituirii unei reuniuni a tuturor funcționarilor români, lansată încă din 1899 la Cluj, de către un grup reprezentativ de funcționari, din 49 de instituții de credit, avea ca obiective, pe lângă promovarea unor interese proprii de ordin social-economic (printre care constituirea unui fond de pensii, stabilirea unui regulament general ce privea condițiile de angajare, salarizare sau desfacere a contractului), și ridicarea calității lor profesionale¹⁸ în consens cu noile cerințe ale dezvoltării creditului modern și ale reformei băncilor, susținută și, în bună măsură, realizată de conducerile instituțiilor românești la inițiativa și sub conducerea „Solidarității”.

Pregătirea intelectuală și experiența practică obținută pe parcursul activității lor în instituțiile de credit le-a permis unora dintre funcționari, care de altfel au avansat pe scara ierarhiei funcțiilor la posturile de contabili șefi sau de directori executivi, să elaboreze lucrări de specialitate ce priveau probleme de tehnică financiar-bancară aplicabile în sistemul de credit românesc. Astfel, se vor

¹⁵ „Anuarul Școlii Superioare Comerciale greco-orientale din Brașov”, 1903/1904, p.28-29.

¹⁶ Lucian Dronca, *Idem*, p.443

¹⁷ Ion I. Lapedatu, *Memori și amintiri*, ediția îngrijită de Ioan Opreș, Iași, 1998.

¹⁸ Lucian Dronca, *Idem*, p.429-430.

remarca prin contribuțiile lor deosebite Ion I. Lapedatu sau Vasile C. Osvadă (care au parcurs ierarhia, stagiilor obligatorii ale funcțiilor bancare până la postul de directori executivi) primul director la Banca „Ardeleană” și apoi la „Banca Generală de Asigurare” din Sibiu, cel de-al doilea, director la banca „Agricolă” din Hunedoara după ce a fost funcționar la banca „Steaua” din Petrosevelo și contabil la banca „Corvineana” din Hunedoara.

Ion I. Lapedatu va deschide, prin lucrarea „Teoria asigurărilor asupra vieții” (apărută în 1902 la Brașov) prima de acest gen din literatura ardeleană românească de specialitate, discuțiile privind necesitatea înființării și organizării unei bănci de asigurare cu capital național în Transilvania, propuneri, dezvoltate și sistematizate, de același autor, în anul 1909, într-un amplu „Raport” privind chestiunea necesității înființării unei instituții de asigurare românești cu urmări concretizate, în constituirea „Băncii generale de asigurare” din anul 1911, la Sibiu. De asemenea, Ion I. Lapedatu se remarcă prin conceperea unor lucrări de contabilitate practică în sprijinul pregătirii funcționarilor sau care vizează perfecționarea operațiunilor financiare și modernizarea sistemului de credit național. Astfel, concepe și editează, cu regularitate, lucrări ca: „Studii de contabilitate” (1904); „Politica de discount” (1905); „Studii de bancă” (1905); „Băncile în reforma dărilor” (1908); „Problemele viitoare ale băncilor” (1913), precum și lucrările de istorie și analiză economică referitoare la Banca Austro-Ungară (1904) sau privind evoluția băncii „Ardeleana” o amplă monografie a acesteia pentru anii 1885-1910 (Sibiu 1912). Sinteza monografică a Băncii Austro-Ungare a trezit nu numai interesul conducătorilor acestei prestigioase și influente instituții de credit și emisiune monetară a Băncii Naționale a României, care i-au solicitat autorului, în mod special, achiziționarea unui număr apreciabil de exemplare.¹⁹

Vasile C. Osvadă se remarcă în publicistica curentă, de factură financiar-bancară, prin seria articolelor înserate în „Revista economică”, dar îndeosebi în problematica extinderii și diversificării cooperăției în mediul rural. Nu întâmplător, alături de alți colaboratori, printre care și Gavril Todică (contabil șef la banca „Georgeana”) va edita periodicul săptămânal intitulat semnificativ „Tovărășia” (1905-1911) – primul periodic românesc de profil din Transilvania – cu un conținut, prevalent, cooperatist. De asemenea, în calitate de membru al secțiunii economice a „Astreii”, desemnat pentru preocupările și experiența sa în domeniul cooperăției, va edita în sprijinul progresului mișcării cooperatiste, inițiate pe prestigioasa instituție de cultură a românilor transilvăneni, lucrările „Legea tovarășilor” (1907) – „Băncile populare din România” (1907) și, studiul comparat de analiză a mișcării cooperatiste din Ungaria, Bucovina și România „Mișcarea

---

¹⁹ Ion I. Lapedatu, *Idem*, p.88.

cooperatistă” (1912), ce cuprindea numeroase soluții pentru impulsivarea și organizarea cooperăției în satele românești, îndeosebi a celor de credit.²⁰

Vasile Osvadă se număra printre inițiatorii și susținătorii asociației funcționarilor români de bancă, ai băncii naționale de asigurare și ai reformei instituțiilor de credit prin articolele, frecvent inserate, în „Revista economică”. Activitatea sa în domeniile financiar și cel agrar îl vor recomanda pentru ocuparea postului de secretar al resortului de agricultură al Consiliului dirigent după 1918, Osvadă fiind și unul dintre artizanii proiectului de reformă agrară pentru Transilvania și Banat.

Constantin Popp, Ermil Borcea, Iuliu Enescu (funcționari ai băncii „Albina”), Emanoil Comșa (director al băncii „Crișana” din Brad), Octavian Sglimbea (director al băncii „Ardeleana”), Emil Tișca (prim contabil și secretar la banca „Mercur” din Năsăud), Gavril Todică (contabil, la banca „Geogeană”) sunt prezenți, în mod frecvent în paginile „Revistei economice” cu materiale ce privesc organizarea și funcționarea băncilor românești; înstituirea unui control financiar extern prin intermediul revizorilor experți ai „Solidarității”; perfecționarea și diferșificarea operațiunilor financiare; definirea și generalizarea unei terminologii corecte a operațiunilor financiare derulate de instituțiile de credit; îmbunătățirea sistemului de încheiere a conturilor bilanțiere anuale; înființarea unor societăți de asigurare; constituirea asociației funcționarilor și a fondului de pensii; sprijinirea culturii și educației naționale etc. La rândul său, Constantin Popp se va număra printre primii analiști ai evoluției băncilor române, alături de Eugen Brota, Pompiliu Cioban prin editarea, în premieră, a studiului monografic „Băncile române din Transilvania și Ungaria”, (Sibiu 1905) în care realiza o riguroasă și detaliată radiografie a situației economico-financiare a instituțiilor de credit naționale, însoțită de propuneri ce vizau dezvoltarea lor în consens cu modernizarea înregistrată sau dorită de sistemul bancar din Imperiul austro-ungar.

Preocupările grupului de funcționari din jurul „Revistei economice” și ai Uniunii bancare „Solidaritatea” pentru perfecționarea sistemului financiar-bancar național, dar și pentru sporirea gradului de profesionism al resurselor umane ale acestuia au contribuit efectiv la succesul instituțiilor de credit românești în epocă, demonstrând, astfel, calitatea pregătirii intelectuale a directorilor de bancă și a funcționarilor din subordine, receptivitatea lor la îndemnul de perfecționare, continuă, profesională, condiții, care au asigurat, cu mici excepții, susținerea unui management performant.

---

²⁰ Vasile Dobrescu, *Elita românească în lumea satului transilvan 1867-1918*, Ed. Universității „Petru Maior”, Târgu Mureș, 1996, p.139,159.

**PERSONAL DE CONDUCERE ADMINISTRATIV - FINANCIARĂ A BĂNCILOR
DIN ANUL 1913**

Directori executivi, dirigenți, delegați, funcționari

Nr. crt.	PRENUME NUME	DIRECȚI UNEA	COMITET DE SUPRAVE GHERE	FUNCTIA	PROFESIA	BANCA
1	EUTIM BARBULESCU	viceprez		DIR. EX	NOTAR PENSIONAR	AGRICOLA - LUGOJ
2	VALERIU MAGDU	membru		DIR.EX.	avocat - Arad, Oradea	AGRICOLA -ECICA
3	SERGIU MEDEAN			DIR.EX.		AGRICOLA -SEBEȘ
4	VASILE C. OSVADĂ	membru		DIR.- EXECUTIV	economist	AGRICOLA, SOCIETATE PE ACȚII - HUNEDOARA
5	NICOLAE TIPURIȚA			DIRIGENT		AJUTORUL - ȘEICA -MARE - FIL MEDIAȘ
6	SEVER CHEȚIAN			DELEGAT DIRECȚIUNE		AJUTORUL ȘEICA MARE - FIL. MEDIAȘ
7	ANASTASIU BEȘA			DIRIGENT	Școala Comercială Brașov 1904	ALBINA - AGENTURA SÂNMĂRTIN (TÂRNĂVENI)
8	ROMUL BOILĂ			DELEGAT, DIR.	JURISCONSULT	ALBINA - AGENTURA SÂNMĂRTIN (TÂRNĂVENI)
9	NICOLAE RACOȚA			DIRIGENT	MEDIC	ALBINA - AGENTURA ȘEICA MARE
10	PARTENIU COSMA			DIR.EX.	avocat	ALBINA - CENTRALĂ
11	MARIUS PECULEA			DIRIGENT	avocat	ALBINA - FIL BOZOVICI
12	OCTAVIAN TOBIAS			DIRIGENT		ALBINA - FIL DUMBRĂVENI
13	ALEXANDRU MORARIU			DELEGAT	AVOCAT	ALBINA - FIL DUMBRĂVENI
14	DOMINIC RAȚIU			DIRIGENT	Școala Comercială Brașov	ALBINA - FIL LUGOJ
15	GEORGE POPOVICI			DELEGAT DIRECȚIUNE	PROTOPOP	ALBINA - FIL LUGOJ
16	ANASTASIU BOIU			DIRIGENT		ALBINA - FIL MEDIAȘ
17	ENEA DRAIA	membru		DELEGAT,JURISCONSULT	AVOCAT, M.-OȘORHEIU	ALBINA - FIL MUREȘ
18	NESTOR OPREAN			DIRIGENT	AVOCAT	ALBINA - FIL SÂNMICOLLAUL MARE
19	EUGEN VANCU			DIRIGENT	Șc. Comercială + Acad. Agricolă	ALBINA - FIL TÂRGU MUREȘ

20	TIBERIU BREDICEANU			DIRIGENT	AVOCAT	ALBINA - FIL. BRAȘOV
21	NICOLAE TODEA			DELEGAT	avocat	ALBINA, subagentura IERNUT
22	GEORGE IOANTOVITS			CONDUCĂTOR		ALBINA, agentura ORȘOVA
23	SIMEON POPESCU			DIR. EX.		ANCORA - GATAIA
24	IOAN BUCUR	membru		DIR.EX.	MEDIC	ANDREIANA RĂȘINARI
25	OCTAVIAN SGLIMBEA			DIR. EX.	AVOCAT	ARDELEANA - ORĂȘTIE
26	GEORGE POPESCU	membru		DIR.EX.	AVOCAT	ARIEȘANA TURDA
27	LAURENȚIU POP	membru		DIR.EX.	AVOCAT	AURARIA ABRUD
28	TEOFIL DRAGOȘ	membru		DIR.EX.	AVOCAT, PROPRIETAR	AURORA BAIA MARE
29	IRIMIE RĂDUȚIU	prez.		DIR.EX.	NOTAR COMUNAL	AVRIGEANA AVRIG
30	ALEXANDRU HODAGIU			DIR. EX.		BANATUL - LUGOȘ
31	IOAN I. LĂPEDATU			DIR. EX., CENTRALĂ	ECONOMIST	BANCA GENERALĂ DE ASIGURARE S.A. - SIBIU
32	TRAIAN BARZU	prez.		DIR.EX.	Academia Tehnică Regală Budapesta	BANCA POPORALĂ BIRCHIȘ
33	PETRU BARBU	membru		DIR.EX.	PROFESOR - teologie	BANCA POPORALĂ CARANSEBEȘ
34	IOAN BOGOIEVICIU			DIRIGENT-CASSAR	PREOT	BANCA POPORALĂ CARANSEBEȘ - FIL TEREHOVA
35	SIMEON RUS	membru		DIR.EX.		BANCA POPORALĂ -DEJ
36	MACEDON MANIU			DIR. EX.		BANCA POPORALĂ ZAGRA
37	DIMITRIE BUIBAȘ	prez.		DIR.EX.	NOTAR PENSIONAR	BĂNĂȚEANA BUCOVĂȚ
38	GRIGORE POCREAN	membru		DIR.EX.	PROPRIETAR - Acad. de Minerit și Silvicultură	BERZAVA REȘIȚA
39	ALEXANDRU OGÂRLACI	prez.		DIR. EX.	PREOT	BERZOVIA-JIVODIN
40	CORIOLAN POP	membru		DIR.EX.	AVOCAT	BIHOREANA - ORADEA MARE
41	ANDREI ILIE			DIRIGENT INTERIMAR	AVOCAT	BIHOREANA - ORADEA MARE - FIL TINCA
42	VICTOR MANU	membru		DIR.EX.	AVOCAT	BISTRIȚEANA BISTRIȚA
43	EMIL BIRTOLON			DIRIGENT	AVOCAT	BISTRIȚIANA - BISTRIȚA - FIL TEACA
44	AUREL OPREA	prez.		DIR.EX.	AVOCAT	BOCȘANA-BOCȘA
45	ILARIU HOADREA	membru		DIR. EX., JURISCONS.	AVOCAT, ZERNEȘTI	BRANCOVEANA - ZERNEȘTI
46	GEROGE PRUNAȘ	prez.		DIR.EX.	MEDIC	BRĂDEȚUL ORLAT

47	LIVIU DAN			DIR. EX.		CÂMPIANA - MOCIU
48	IUSTIN CHIRILĂ	prez.		DIR.EX.		CASA DE PĂSTRARE SASCA MONTANĂ
49	CONSTANTIN PRIE	prez.		DIR.EX.	PREOT GRECO-ORTODOX	CASA DE PĂSTRARE SĂCĂDATE
50	CONSTANTIN HERȚIA	membru		DIR. EX	Școala reală Brașov	CASSA DE PĂSTRARE - SĂLIȘTE
51	ZAHARIE MILIAN	prez.		DIR.EX.	PREOT	CASSA DE PĂSTRARE DEZNA
52	FLORE BOGDAN	prez.		DIR.EX.	INGINER ARHITECT	CERBUL REGHIN
53	IOAN IOSIF			DIR. EX.	Academia de Comerț Budapesta	CETATEA-BANCĂ EC.-COM. COHALM (RUPEA)
54	NICOLAE NYILVAN			DIR.EX.		CHIORANA ȘOMCUȚA MARE
55	LUCIAN SEPETEAN	prez.		DIR.EX.	PAROH	CHISTEIANA - CHIZĂTĂU
56	MIHAIU BOHĂȚICEL DE GLOD	membru		DIR.EX.	MARE PROPRIETAR	CODREANA-BĂSEȘTI
57	VASILIE ȘPAN	membru		DIR.EX.	PREOT GRECO-ORTODOX	CODRU-LUPȘA MARE
58	EFTIMIE LĂPĂDUȘ	prez.		DIR.EX.	PREOT	COMUNA CĂVĂRAN (CONSTANTIN DAICOVICIU)
59	TEODOR MORARIU			DIR. EX.	învățător	CONCORDIA - GHERLA
60	ONORIU CONOPAN	membru		DIR.EX.	PREOT	CONCORDIA UZDIN.OZORA
61	NICOLAE P. PETRESCU			DIR. EX.		CORDIANA - FOFELDEA
62	GAVRIL TRIPON	membru		DIR. EX.	AVOCAT, BISTRIȚA	CORONA - BISTRIȚA
63	SEVER GROZE			DELEGAT DIRECȚIUNE	PREOT	CORONA BISTRIȚA - FIL LECHINȚA
64	VALERIU BEȘAN			DIR. EX.	Drept la Budapesta	CORVINEANA - HUNEDOARA
65	IANCU MEȚIANU			DIR. EX.	PROPRIETAR, avocat	CREDITUL ZERNEȘTI
66	EMANOIL COMȘA	membru		DIR. EX.	Școala Comercială	CRÎȘANA - BRAD
67	PROCOPIU HERLEA	membru		DIR. EX.	NOTAR PENSIONAT	CUGIEREANA-CUGIR
68	AUREL MUNTEAN	membru		DIR. EX.	AVOCAT	DACIA ORĂȘTIE
69	ALEXANDRU MOLDOVAN SEN.			DIR. EX.		DECEBAL - DEVA
70	NICOLAE DAVID	membru		DIR. EX.	Școala Comercială Brașov	DETUNATA - BUCIUM
71	ZOSIM CHIRTOP	membru		DIR. EX. ȘI FISCAL	AVOCAT	DOINA CÂMPENI
72	IOAN CIORDAȘ	membru		DIR. EX.	AVOCAT	DRĂGANUL BEIUȘ
73	VASILIE BUNDA			DIR.EX.		DUNĂREANA - TIMIȘ-CUBIN
74	PETRU CIOROGARIU			DIR.EX.		ECONOMIA - GORUIA

75	IOAN BERCAN	membru		DIR EX.	PROTOPOP	ECONOMIA COHALM (RUPEA)
76	IUNIU BR. HODOȘIU	membru		DIR. PATRIA, BLAJ		ECONOMUL - CLUJ
77	IOAN MAIOR			DIRIGENT, FIL. AIUD	PROTOPOP	ECONOMUL - CLUJ - FIL AIUD
78	AMOS FRÂNCU	membru		DIR EX.	AVOCAT	ECONOMUL CLUJ
79	CORNEL RUS			DIRIGENT, JURISCONSULT	AVOCAT	ECONOMUL CLUJ - FIL. GHERLA
80	IOAN OLTEAN			DIRIGENT, JURISCONSULT	AVOCAT	ECONOMUL CLUJ - FIL. LUDUȘ
81	ADRIAN OLARIU			DIR.EX.	AVOCAT	FĂGEȚANA - FĂGET
82	IOACHIM MUNTEAN	prez.		DIR EX.	PROTOPOP	FRĂȚIA AGNITA
83	VICTOR FLORIAN	prez.		DIR EX.	NOTAR	FRĂȚIETATEA SADU
84	MATEIU C. JIGA			DIR.EX.	avocat+școala comercială Brașov	FURNICA - FĂGĂRAȘ
85	NICOLAE VISIOLI			DIRIGENT, FIL. VAIDA-RECEA		FURNICA - FĂGĂRAȘ - FIL VAIDA RECEA
86	GEORGE MOLDOVAN			DIRIGENT, FIL. ARPAȘUL-INF.		FURNICA FĂGĂRAȘ, FIL. ARPAȘUL INFERIOR (DE JOS)
87	IOAN POPOVICI			DIR.EX.	școala comercială Brașov (1884)	GEOGEANA - GEOAGIU
88	TOMA IENCIU	prez.		DIR.EX.	AVOCAT	GLORIA PUI
89	ADAM LEȘNICON	prez.		DIR. EX.	OFICIAL POȘTĂ	GRĂNIȚERUL-DOBRA
90	IOAN JUDELE	prez.		DIR. EX.	ÎNVĂȚĂTOR	GRĂNIȚERUL-FĂGĂRAȘ
91	IOAN BUDIU			DIR.EX.	școala comercială Brașov (1900)	HAȚIEGANA - HAȚEG
92	NICOLAE MUNTEAN			DIRIGENT	PROTOPOP	HAȚIEGANA HAȚEG - FIL GRĂDISTE (SĂRMISEGETUZA)
93	TOMA VASINCA	membru		DIRIGENT	AVOCAT	HAȚIEGANA-HAȚEG., FILIALA PUI
94	ȘTEFAN MOISA			DIR.EX.		ILLADIANA - ILLIDIA
95	ALEXANDRU MUREȘAN	prez.		DIR.EX.		INSTITUT DE CR ȘI ECON GAVOȘDIA (N. BĂLCESCU)
96	ZAHARIE POPOVICIU	prez.		DIR.EX.	MĂCELAR, Drept neterminat	INSTITUT DE CREDIT ȘI ECONOMII MEHADIA
97	IOACHIM FULEA	membru		DIR EX	AVOCAT	IULIA ALBA IULIA
98	NICOLAU FLORESCU	membru		DIRIGENT	MARE PROPRIETAR	IULIA ALBA IULIA - FIL IGHIU
99	ANTONIU POP	membru		DIR. EX.	PROPRIETAR	IZVORUL IGHIU
100	VASILIU MUSTE	membru		DIR. EX.	PROTOPOP	LĂPUȘANA LĂPUȘUL UNGURESC (TÂRGUL LĂPUȘ)
101	DĂNILĂ GEREGUȚIU	prez.		DIR. EX.	PROPRIETAR	LIGEDIANA-LIGET
102	VOICU HAMSEA	prez.		DIR.EX.	preot	LIPOVANA - LIPOVA

103	NICOLAU CORNEA			DIRIGENT		LUCEAFĂRUL-VÂRȘET-FIL CAROL CEL MARE-SERBIA
104	PETRU ZEPENIAG			DIR.EX.		LUCEAFERUL - VÂRȘET-SERBIA
105	DUMITRU VULCU			DIR.EX.		LUMINA - SIBIU
106	DIONISIE STOICA	membru		DIR. EX	înginer+facultatea de Ing generală Budapesta	LUNCANA - MARGHITA
107	ILIE MARIȘ	membru		DIR.EX.	AVOCAT	MARAMUREȘANA SIGHET
108	IOAN INDREIU			DIR. EX.- SUBSTIT.,CONTABIL		MATCA - ȚEBEA
109	NICOLAE DOBROTĂ			DIR.EX.		MĂRGINEANA - POIANA SIBIU
110	IULIAN MARȚIAN	prez.		DIR.EX.	MAJOR PENS., PROPR. FABRICĂ	MERCUR NĂSĂUD
111	ILIE DOBROTĂ	prez.		DIR.EX.	PAROH	MIELUL POIANA SIBIU
112	ECHIM MIHĂILĂ	prez.		DIR.EX.	ÎNVĂȚĂTOR	MONOREANA MONOR
113	IOAN GROZĂVESCU	viceprez.		DIR.EX.	PREOT	MUNTEANA-CASĂ DE PĂSTRARE-CORNOREVA
114	PROCOPIU GIVULESCU	membru		DIR.EX. LOCTIITOR	PROTOPOP + studii de drept	MUREȘANUL-RADNA
115	IOSIF POPESCU	membru		DIR.EX.	PREOT GRECO-ORTODOX	MUREȘIANA-REGHIN
116	AURELIU PETROVICIU	viceprez.		DIR.EX.	AVOCAT	NĂDLĂEANA.NĂDLAC
117	PETRU CORNEANU	prez.		DIR. EX.	AVOCAT	ORAVICIANA-ORAVIȚA
118	LAZAR VRACIU	membru		DIR. EX	școala comercială Brașov (1897)	ORIENTUL - DOBRA
119	AXENTE MOȘOIU			DIR.EX.		PARSIMONIA - BRAN
120	I. BR. HODOȘIU			DIR.EX.		PATRIA - BLAJ
121	CUSMAN BOGDAN	prez.		DIR.EX		PESACANA-PESAC
122	TIT LIVIU BITEA			DIR. EX.		PIATRA - TEIUȘ
123	VALERIU GIURGIU			DIR.EX.		POPORUL - LUGOJ
124	IOAN IANCU			DIR.EX.	AVOCAT	PROGRESUL ILIA
125	IOAN HAMSEA	prez.		DIR.EX.	PROTOPOP	REȘNOVEANA-RĂȘNOV
126	GEORGE PETROVAN	membru		DIR.EX.	PREOT	RĂUREANA COPOLNIC MĂNĂȘTUR
127	AURELIU SPĂȚAN	prez.		DIR.EX.	PREOT	SĂCANA-SACUL
128	GEORGE ACHIM	membru		DIR. EX		SĂTMĂREANA - SEINI
129	POMPEIU FĂGĂRĂȘIAN	membru		DIR.EX.		SCHINTEIA - TĂURE

130	NICOLAE IONESCU	prez.		DIR.EX.	AVOCAT	SEBEȘANA CARANSEBEȘ
131	AUREL BOJIȚIA			DIRIGENT	AVOCAT	SEBEȘANA -SEBEȘ - FIL. DRAȘOV
132	IULIAN T. ÚVEGES			DIRIGENT		SEBEȘANA -SEBEȘ - FIL. VÎNT ȘI CÂLNIC
133	IOAN ELEKES	membru		DIR.EX.	MEDIC	SEBEȘANA SEBEȘ
134	IERONIM SPORNIC	membru		DIR.EX.	PRIVATIER, SIBIU	SECAȘANA-LUDOȘ
135	EMERIC POP	membru		DIR.EX.	MARE PROPRIETAR	SELAGIANA-JIBOU
136	POMPILIU BURZ			DIRIGENT	școala comercială Brașov (1898)	SENTINELA - SATUL-NOU - FIL ȘIN MIHAIU (UIHEIU)
137	PETRU STOICA	prez.		DIR.EX.		SENTINELA SATUL NOU (UIHEIU)
138	ALEXANDRU BIREESCU	membru		DIRIGENT	avocat - Budapesta	SENTINELA SATUL NOU - FIL PANCIOVA (UIHEI)
139	ANDREIU COSMA	membru		DIR.EX.	MARE PROPRIETAR	SILVANIA ȘIMLEU
140	VICTOR POP			DIRIGENT		SOMEȘANA - DEJ, FILIALĂ
141	TEODOR MIHALI	membru		DIR.EX.	AVOCAT	SOMEȘANA DEJ
142	MATEI ȘIRLINCAN	membru		DIR.EX.		SPERAȚA BORGU PRUND (PRUNDUL BĂRGĂULUI)
143	IOAN PAMPU	prez.		DIR.EX.	ÎNVĂȚĂTOR	SPERAȚA HOSMAN
144	IOANICHIE NEAGOE	prez.		DIR.EX.	PREOT	STEAUA ROMAN-PETRE (PETRĂMAN)
145	EMILIU POP			DIR. EX.	Fac. de Med. și Științe Naturale ?	ȘINCANA - ȘINCA-VECHE
146	PETRU ROȘCA			DIR. EX.	avocat	ȘOIMUL - UIOARA (OCNA MUREȘ)
147	IOAN OVESEA	membru		DIR. EX	școala comercială Brașov	ȘOIMUL - VAȘCĂU
148	TOMA CORNEA	membru		DIR.EX.	AVOCAT	TÂRNĂVEANA SIGHIȘOARA
149	IOAN JARCU	prez.		DIR.EX.		TERNOVEANA-TÂRNOVA
150	VINCENȚIU PETROVICI			DIRIGENT	PREOT	TIMIȘANA-TIMIȘOARA, EXPOZITURA TORACUL MIC
151	ROMULUS CĂRĂBAȘIU	membru		DIR. EX	avocat	TIMIȘIANA - TIMIȘOARA
152	IOSIF MERZA			DIRIG-CASSAR EXP. BEREGSĂU		TIMIȘIANA - TIMIȘOARA, FILIALA BERESGĂU
153	ALEXANDRU BUIBAȘIU			DIRIGENT FIL. BUZIAȘ		TIMIȘIANA - TIMIȘOARA, FILIALA BUZIAȘ
154	AUREL SFETEA			DIRIGENT CIACOVA	școala comercială Brașov (1901)	TIMIȘIANA - TIMIȘOARA, FILIALA CIACOVA
155	IULIU LUCZAY			DIRIGENT FIL. DETTA		TIMIȘIANA - TIMIȘOARA, FILIALA DETTA
156	IOAN POPOVICIU			DIRIGENT FIL. RECAȘ	avocat - Drept Budapesta	TIMIȘIANA - TIMIȘOARA, FILIALA RECAȘ

157	CORNEL GHERGA			DIRIGENT FIL. VINGA		TIMIȘIANA - TIMIȘOARA, FILIALA VINGA
158	GREGORIU BOCA	membru		DIRIGENT		ȚIBLEȘANA - RETEAG, FILIALA CĂIANUL MIC
159	IOAN BOCA	membru		DIR.EX.	AVOCAT	ȚIBLEȘANA-RETEAG
160	PAUL NICA	membru		DIR.EX.	școala comercială Brașov	VARADIANA-VARADIA (VĂRĂDIA DE MUREȘ)
161	LAUREAN GERMAN			DIR. EX.	avocat	VATRA - CLUJ
162	IOAN PRODAN			DIRIGENT FIL. BECLEAN	AVOCAT	VATRA - CLUJ - FIL BECLEAN
163	SIMEON CIUCA			DIRIG., CASSAR FIL. MOCIU		VATRA - CLUJ - FIL MOCIU
164	GEORGE COMANICIU	prez.		DIR.EX.	NOTAR	VENEȚIANA - VENEȚIA-INFERIOARĂ (DE JOS)
165	SAVA RAICU			DIR. EX.	avocat	VICTORIA - ARAD
166	IOAN S. HĂLMĂGIAN			DIRIGENT FIL. BOROȘINEU		VICTORIA - ARAD - FIL BOROȘINEU (INEU)
167	GEORGE ADAM			DIRIGENT FIL. CHIȘINĂU	avocat	VICTORIA - ARAD - FIL CHIȘINEU
168	ATANASIU POPOVICI			DIRIGENT FIL. ȘIRIA	școala comercială Brașov (1896)	VICTORIA - ARAD - FIL ȘIRIA
169	NICOLAE CRISTEA	membru		DIR.EX.	AVOCAT	VIITORUL - OCNA-SIBIULUI
170	IULIU PORUȚIU	membru		DIR.EX.	AVOCAT	VLĂDEASA - B.-HUEDIN
171	SIMION TĂMAȘ	membru		DIRIGENT	AVOCAT	VLĂDEASA - B.-HUEDIN, FILIALA HIDA
172	GEORGE VASU sen.	prez.		DIR. EX.	școala comercială Brașov	VOILEANA - VOILA
173	VICTOR G. MAIOR			DIR. EX.		VULTURUL - DICIOSÂNMĂRTIN (TÂRNĂVENI)
174	VASILE OROS	membru		DIR. EX.	avocat	VULTURUL - TĂȘNAD
175	GEORGE DRĂGAN			DIR. EX.		ZĂRÂNDEANA - BĂIȚA
176	TRAIAN M. GOMBOȘ			DIR. EX.	școala comercială Brașov (1906)	ZLĂGNEANA - ZLATNA

CONDUCATORI DE ADMINISTRATIE AI BĂNCILOR

1	IOAN NISTOR			PRIM-CONTABIL	școala comercială Brașov (1891)	AJUTORUL, ȘEICA MARE
2	DIONISIE STĂNULEȚ	membru		CASSAR	ÎNVĂȚĂTOR PENS.	ARMONIA, CINCUL MARE (CINEUL)
3	GEORGE BOIERU	prez.		CONTABIL	NOTAR COMUNAL	BANCA POPORALĂ, ARPAȘUL INFERIOR (DE JOS)
4	IOAN ȘIARI	membru		CASSAR	ECONOMIST	CĂRȚIȘOARA, STRESA - CĂRȚIȘOARA (CĂRȚA)
5	NICOLAE PÂRVU			SECRETAR	școala comercială Brașov	CASA DE PĂSTRARE MERCUREA

						SIBIULUI
6	DIMITRIE BĂRBAT	membru		CINTABIL	PREOT	CASA DE PĂSTRARE SERCĂIȚA
7	IOAN BĂICOIU	membru		CONTABIL	ECONOM	CASA DE PĂSTRARE ȘENCA NOUĂ
8	ȘTEFAN PENEȘIU			CONTABIL-PROCURIST	școala comercială Brașov (1907)	CODRUL, BUTENI
9	NICOLAE MARCU	membru		CONTABIL	PREOT	GORONUL - ARAD
10	MATEIU BOAMFĂ			CASSAR		INSTITUT DE CREDIT ȘI ECONOMIE PĂRĂU
11	IOSIF STOICA	membru		CONTABIL	ÎNVĂȚĂTOR	IZVORUL, SEBEȘUL INFERIOR (DE JOS)
12	COMAN BACA	membru		CASSAR	PAROH	LUCEAFĂRUL, POPLACA
13	IOAN REBREAN	membru		CONTABIL ȘI DIRECTOR SUBSTITUT	PREOT	MINERVA, BECLEAN
14	NICOLAU SOLOMON	membru		CASSAR	VIGIL ERARIAL	NEGOIUL, PORUMBACUL INFERIOR (DE JOS)
15	AURELIAN NEGRUȚIU	prez.		CONTABIL	NOTAR PENS.	NOIANA, NOUL – ROMÂN
16	AUREL BORZEA	prez.		CONTABIL	PROTOPOP	OLTEANA, VISTEA INFERIOARĂ (DE JOS)
17	IOAN IORDACHE	membru		CONTABIL	ÎNVĂȚĂTOR PENS.	PLUGARIUL, SĂCĂDATE
18	IOSIF SĂRBU			CONTABIL		POPORUL, SĂLIȘTE
19	DIMITRIE MANDEAL	membru		CASSAR	PREOT	PORUMBĂCEANU, PORUMBACUL INFERIOR (DE JOS)
20	IOAN POPP			CASSAR		RĂUREANA, GURGHIU
21	VICTOR GHIRCOIAȘ			CONTABIL	școala comercială Brașov (1902)	ȘERCĂIANA, ȘERCAIA
22	DUMITRU OANA			CONTABIL		STRUGURUL, PIANUL SUPERIOR (DE SUS)
23	A. FLORIANU	prez.		-		SURUL RACoviȚA
24	IOAN BURS	membru		CASSAR	PREOT	UCIA MARE, UCIA – SUPERIOARĂ (DE SUS)
25	TĂMAȘ POP			CONTABIL		UNIREA, VAD (ZONA FĂGĂRAȘULUI)
26	IOAN MANGO			CONTABIL		ZORILE, MĂRGĂU